

KLASA 4

WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego, wynikające z realizowanego programu nauczania oraz zawarte w podstawie programowej.

OCENA 2

Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

- Większość zadań, nawet łatwych, wykonuje przy pomocy nauczyciela.
- Nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy.
- Stara się wykonywać polecenia nauczyciela.
- Pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru.
- Zna zarys treści lektur.
- Czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji.
- Rozumie różnicę między światem przedstawionym utworu a światem rzeczywistym.
- Nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów.
- Wyodrębnia główne postaci literackie.
- Poprawnie sporządza prosty plan wydarzeń.

Tworzenie wypowiedzi

- W formie ustnego opowiadania przekazuje treść utworu lub jego fragment. Opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń.
- W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem prostych zdań.
- W kilku zdaniach opowiada o własnych doświadczeniach.
- Krótko opisuje wygląd osoby lub przedmiotu.

- Redaguje prosty plan wydarzeń.
- Poprawnie zapisuje miejscowość i datę. Podejmuje próbę napisania życzeń lub pozdrowień. Podejmuje próbę napisania listu.
- Określa, czym jest notatka i wymienia różne sposoby notowania.
- Opisuje w kilku zdaniach wygląd i zachowanie postaci rzeczywistej.
- Opisuje w kilku zdaniach wygląd, wielkość, kształt, kolor przedmiotu.
- Określa, czym jest ramowy i szczegółowy plan wydarzeń. – Wymienia najważniejsze elementy zaproszenia. Podejmuje próbę zredagowania zaproszenia.
- Określa, czym jest forma podziękowania i wymienia jego najważniejsze elementy. – Wskazuje dialog w tekście literackim. Zapisuje prosty dialog.
- Określa, czym jest ogłoszenie i wymienia jego najważniejsze elementy. Stara się napisać ogłoszenie.

Kształcenie językowe

- Wymienia litery w kolejności alfabetycznej.
- Dzieli wyrazy na sylaby. Zna samogłoski.
- Buduje zdania. Rozróżnia zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące.
- Wskazuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytajnik, wykrzyknik. Stosuje kropkę na końcu zdania.
- Wskazuje rzeczowniki wśród innych części mowy. Podaje liczby, rodzaje i przypadki rzeczownika.
- Wskazuje przymiotniki wśród innych części mowy. Podaje liczbę, rodzaje i przypadki przymiotnika.
- Wskazuje cudzysłów i kursywę. Wymienia zastosowanie cudzysłowu i kursywy.
- Wskazuje czasowniki wśród innych części mowy. Podaje liczbę, rodzaje i osoby czasownika.
- Określa bezokolicznik jako nieosobową formę czasownika.
- Wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym.
- Wskazuje przysłówki wśród innych części mowy.
- Wskazuje przymyki wśród innych części mowy.
- Wskazuje spójniki wśród innych części mowy.

- Odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego
- Odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od zdania pojedynczego rozwiniętego
- Wymienia zasady użycia przecinka w zdaniu
- Wymienia spójniki, przed którymi należy postawić przecinek
- Wymienia spójniki, przed którymi nie należy stawiać przecinka
- Ma duże trudności z zapamiętaniem zasad ortografii.
- Stosuje: rz po spółgłoskach, rz wymienne, ó wymienne, wielką literę.

OCENA 3 - Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o średnim stopniu trudności. Samodzielnie wykonuje zadania łatwe. Trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela. Rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Wymagania na ocenę dopuszczającą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

- Potrafi opowiadać poznany tekst (ustnie i pisemnie) przy pomocy dodatkowych pytań.
- Odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego.
- Zna treść lektur.
- Zna elementy świata przedstawionego.
- Odróżnia baśń, legendę, komiks i opowiadanie od innych utworów.
- Odróżnia postacie zmyślane od rzeczywistych, fantastyczne od realistycznych. – Wskazuje epitety, porównania i przenośnie.

Tworzenie wypowiedzi

- Przy małej pomocy nauczyciela wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (potrafi ułożyć plan, opowiadanie odtwórcze, potrafi częściowo scharakteryzować bohatera literackiego, samodzielnie układa inne zakończenie utworu, umie zapisać krótki dialog, napisać list, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie).
- W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo, ale nie zakłóca to komunikatywności tekstu.
- Potrafi rozpoznać poszczególne formy wypowiedzi, zna zasady ich komponowania.

- Wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana.

Kształcenie językowe

- Porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej.
- Poprawnie dzieli wyrazy na sylaby.
- Odróżnia głoski i litery.
- Buduje poprawnie proste zdania.
- Układa zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące.
- Określa rodzaj rzeczownika.
- Odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki.
- Odmienia przymiotnik przez liczby i przypadki.
- Odmienia czasowniki przez liczby i osoby.
- Odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym.
- Rozpoznaje bezokolicznik. – Odmienia czasowniki w czasie przeszłym przez osoby, liczby i rodzaje.
- Wskazuje czasowniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym.
- Wyszukuje przysłówki w tekście.
- Rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników.
- Wyszukuje przymyki w tekście.
- Wskazuje wyrażenia przymkowe.
- Wyszukuje spójniki w tekście.
- Wskazuje podmiot jako wykonawcę czynności.
- Wskazuje orzeczenie jako określenie czynności lub stanu.
- Odróżnia zdanie od równoważnika zdania.
- Wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym.
- Wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu pojedynczym rozwiniętym.
- Stosuje zasady ortograficzne i stara się pisać poprawnie.

- Stosuje zasady użycia znaków interpunkcyjnych w zdaniu i w zapisie dialogu.

OCENA 4 - Uczeń opanował umiejętności i wiadomości określone w programie nauczania. Postępuje się nimi poprawnie i ze zrozumieniem. Bierze czynny udział w lekcji.

Wymagania na ocenę dostateczną oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

- Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowego przestankowania.
- Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje.
- Zna lektury.
- Zna i potrafi wymienić elementy świata przedstawionego.
- Potrafi ocenić postępowanie bohatera literackiego.
- Wskazuje w baśniach kontrast dobra i zła, prawdy i kłamstwa.
- Rozumie przesłanie (morał) wynikające z utworu baśniowego.
- Poprawnie wskazuje epitet, porównanie, przenośnię, ożywienie.

Tworzenie wypowiedzi

- Redaguje życzenia i pozdrowienia.
- Stosuje zwroty do adresata.
- Redaguje list do kolegi, stosuje zwroty grzecznościowe.
- Notuje ważne informacje w formie krótkiego tekstu, punktów, schematu, tabeli. – Redaguje opis postaci, opis przedmiotu.
- Redaguje odtwórczy plan ramowy wydarzeń.
- Redaguje zaproszenie, stosuje zwroty do adresata i charakterystyczne sformułowania.
- Redaguje opowiadanie, oparte na własnych doświadczeniach lub losach bohaterów, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję.
- Redaguje podziękowanie, stosuje zwroty grzecznościowe.
- Zapisuje treść rozmowy na zadany temat.
- Redaguje ogłoszenie, pisze krótko, zwięźle i konkretnie, podaje informacje kontaktowe.

- W wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych.

Kształcenie językowe

- Określa liczbę liter i głosek w podanych wyrazach.
- Poprawnie przenosi wyrazy do następnej linii.
- Odróżnia samogłoski i spółgłoski.
- Stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach.
- Stosuje przymiotniki w odpowiednich formach.
- Odróżnia przymiotniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym.
- Stosuje czasowniki w odpowiednich formach.
- Określa osobę, liczbę i rodzaj czasownika.
- Odróżnia osobową formę czasownika od nieosobowej.
- Odmienia czasowniki w czasie przyszłym w formie prostej i złożonej.
- Odróżnia rodzaj męskoosobowy i niemęskoosobowy czasowników.
- Tworzy przysłówki od przymiotników.
- Posługuje się przysłówkami w zdaniu.
- Rozpoznaje wyrażenia przyimkowe.
- Uzupełnia wypowiedź pisemną odpowiednimi spójnikami.
- Rozróżnia poznane części mowy i poprawnie je odmienia.
- Przekształca równoważniki zdania w zdania.
- Układa zdania złożone ze zdań pojedynczych.
- Rozwija zdania nierozwinięte w zdania rozwinięte.
- Stosuje zasady ortograficzne.
- Stosuje poznane zasady interpunkcji.

OCENA 5 - Uczeń bardzo dobrze opanował umiejętności i wiadomości. Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności. Aktywnie uczestniczy w lekcjach.

Wymagania na ocenę dobrą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe.

- Wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne.
- Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji.
- Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu.
- Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie posługuje się nim.
- Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym.
- Analizuje utwór poetycki, wskazując epitety, porównania, przenośnie, ożywienia, podmiot liryczny.
- Samodzielnie wyodrębnia i nazywa elementy świata przedstawionego.
- Rozumie i potrafi wskazać motywy postępowania bohaterów.
- Podaje poprawnie cechy baśni i legendy, opowiadania oraz komiksu, potrafi odróżnić baśń i legendę od innych utworów literackich.
- Odróżnia pojęcie narratora i podmiotu lirycznego.

Tworzenie wypowiedzi

- Bardzo dobrze potrafi posługiwać się poznanymi w klasie IV formami wypowiedzi.
- Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.
- Samodzielnie sporządza plan odtwórczy.
- Świadomie stosuje akapity.

Kształcenie językowe

- Rozróżnia poznane w klasie IV części mowy: czasownik, przymiotnik, rzeczownik, przysłówki, przyimek, spójnik.
- Poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu.
- Odmienia rzeczowniki i przymiotniki przez przypadki, poprawnie stosuje je w zdaniach.
- Wyróżnia w zdaniach podmiot i orzeczenie (rzeczownik w funkcji podmiotu, czasownik w funkcji orzeczenia).

- Rozpoznaje zdania pojedyncze i złożone, stosuje różne rodzaje zdań ze względu na cel wypowiedzi.
- Wskazuje równoważniki zdań, potrafi przekształcić je w zdania i odwrotnie.
- Odróżnia głoskę od litery, samogłoskę od spółgłoski.
- Dzieli wyrazy na sylaby z uwzględnieniem wyrazów o nietypowym podziale.
- Stosuje zasady ortograficzne i pisze poprawnie - wyrazy z ó, rz, h, ch wymiennym i niewymiennym, rz po spółgłoskach i wyjątki od tej zasady.
- Poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika i formy czasu przeszłego, wyrazy z ą, ę, on, om, en, em, przyimki z rzeczownikami, nie z częściami mowy oraz wielką literę.

OCENA 6 - Uczeń w pełni opanował wiadomości i umiejętności zapisane w podstawie programowej. Samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności. Aktywnie uczestniczy w lekcjach. Posiada pełne umiejętności z zakresu kształcenia literackiego, językowego oraz nauki o języku, zna środki stylistyczne.

Wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

- Z nauki o języku – rozróżnia rodzaje rzeczownika posługuje się terminologią dotyczącą deklinacji, tworzy różne części mowy od rzeczownika).
- Tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym.
- Czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej.
- Odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów. Współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera.
- Wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.
- Potrafi wskazać w utworze wartości uniwersalne oraz ich ponadczasowe znaczenie.
- Wyraża własne opinie, argumentuje, łączy fakty w ciąg przyczynowo - skutkowy.
- Z testów gramatycznych i ortograficznych uzyskuje najwyższą punktację.
- Jego ustne i pisemne wypowiedzi cechuje dojrzałość myślenia, wnioskowania, oceniania.
- Posługuje się słownikami.

KLASA 5

OCENA 2 - Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Zna w stopniu zadowalającym treść lektur obowiązkowych oraz wybranych do przeczytania lektur uzupełniających.
- Technika głośnego i cichego czytania pozwala na rozumienie tekstu.
- Wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze literackim, teatralnym, filmowym.
- Rozumie tekst epicki po cichym przeczytaniu.

Tworzenie wypowiedzi

- Z pomocą tworzy wypowiedzi w poznanych formach: opowiadanie odtwórcze, opowiadanie twórcze z dialogiem, opowiadanie twórcze z elementami opisu, e-mail, SMS, sprawozdanie, opis krajobrazu, dedykacja.
- Wskazuje elementy wyróżniające opowiadanie.
- Podejmuje próby redagowania prostego opowiadania twórczego.
- Podejmuje próby wprowadzania do opowiadania krótkiego dialogu.
- Odróżnia list elektroniczny od listu tradycyjnego.
- Wymienia zasady pisania listów elektronicznych.
- Redaguje e-maila do kolegi.
- Podejmuje próby redagowania sprawozdania z wydarzenia.
- Tworzy plan sprawozdania.
- Redaguje opis krajobrazu według wzoru.
- Wyjaśnia, czym jest opowiadanie odtwórcze.
- Opowiadać, zachowując kolejność wydarzeń.
- Redaguje opowiadanie twórcze.
- Wprowadza dialogi.
- Redaguje dedykację według wzoru.

Kształcenie językowe

- Odróżnia głoskę od litery, literę od sylaby.

- Dzieli wyraz na głoski, litery i sylaby.
- Ma wiedzę o głoskach miękkich i twardych. Wskazuje spółgłoski miękkie i twarde.
- Wymienia tryby czasownika
- Rozpoznaje czasowniki i określa formy osobowe i nieosobowe przy pomocy nauczyciela.
- Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, rodzaje.
- Odmieniać czasownik przez osoby i liczby w trybie orzekającym.
- Wymienić zasady zapisywania części by z czasownikami w formie osobowej i bezokolicznikami. – Wymienić liczby, rodzaje i przypadki rzeczownika.
- Definiuje rzeczowniki własne i pospolite.
- Przedstawić zasadę pisowni wielką literą rzeczowników własnych.
- Odmienia rzeczowniki zakończone na –um.
- Wskazuje przymiotniki wśród innych części mowy.
- Wymienia stopnie przymiotnika.
- Rozpoznaje stopień przymiotnika.
- Odmienia rzeczowniki i przymiotniki przez przypadki.
- Wskazuje liczebniki wśród innych części mowy.
- Definiuje liczebniki główne i porządkowe.
- Podaje zasady stawiania kropki po cyfrze arabskiej oznaczającej liczebnik porządkowy i w zapisie dat.
- Wskazuje przysłówki wśród innych części mowy.
- Wymienia stopnie przysłówka.
- Wskazuje przysłówki w stopniu równym, wyższym i najwyższym.
- Wskazuje spójniki wśród innych części mowy.
- Wskazuje przyimki wśród innych części mowy.
- Definiuje wyrażenia przyimkowe.
- Rozpoznaje zdania i równoważniki zdań, rozróżnia zdanie pojedyncze od złożonego, zdanie rozwinięte i nierozwinięte, zdanie współrzędnie i podrzędnie złożone.
- Odróżnia zdania od równoważników zdań.
- Potrafi zdefiniować zdania złożone współrzędnie

- Wskazuje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik.
- Definiuje podmioty szeregowy i domyślny.
- Definiuje przydawkę, wymienia pytania, na które odpowiada przydawka, stosuje przydawki w zdaniu.
- Definiuje dopełnienie i okolicznik; stosuje dopełnienie i okolicznik w zdaniu.
- Definiuje związek główny i związki poboczne; wskazuje w zdaniu związek główny.
- Zna podstawowe zasady pisowni.

Zna podstawowe zasady stosowania znaków interpunkcyjnych.

Samokształcenie

- Sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym.
- Wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych.
- Wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, czasopisma, podanej strony internetowej.
- Zna zasady korzystania ze zbiorów bibliotecznych.
- Zna podstawowe formy zapisywania pozyskanych informacji.

OCENA 3 - Uczeń posiada wiedzę i umiejętności pozwalające na wykonanie zadań o średnim stopniu trudności.

Wymagania na dopuszczającą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

- Zna treść lektur obowiązkowych oraz wybranych do przeczytania lektur uzupełniających.
- Opanował technikę czytania i doskonali ją pod względem dykcji, intonacji i akcentowania.
- Umie wymienić elementy świata przedstawionego - narratora, bohaterów, wątki, akcję.
- Odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych.
- Zna pojęcia: mit, baśń, legenda, nowela, opowiadanie, odmiany powieści, pytanie retoryczne, mitologia, związek frazeologiczny, punkt kulminacyjny, puenta, pojęcia związane z prasą, radiem, filmem.
- W utworze lirycznym wskazuje podmiot liryczny, rymy, epitety, porównania, przenośnie, uosobienia, ożywienia.
- Potrafi wskazać w tekście wyrazy nacechowane emocjonalnie.
- Odróżnia tekst informacyjny, reklamowy, literacki, publicystyczny.

Tworzenie wypowiedzi

- W miarę samodzielnie wypowiada się w poznanych formach: opowiadanie odtwórcze, opowiadanie twórcze z dialogiem, opowiadanie twórcze z elementami opisu, e-mail, SMS, sprawozdanie, opis krajobrazu, dedykacja, plan własnej wypowiedzi.
- Układa prosty plan wydarzeń.
- Redaguje proste opowiadanie twórcze. Wprowadza do opowiadania dialog.
- W wypowiedzi pisemnej podejmuje próby wydzielania akapitów.
- Redagować e-maila do kolegi.
- Stosuje zasady pisania listów elektronicznych.
- Redaguje sprawozdanie z wydarzenia zgodnie z planem.
- Redaguje opis krajobrazu.
- Ustnie opowiada, zachowując trójdzielną kompozycję wypowiedzi.
- Redaguje opowiadanie na podstawie historyjki obrazkowej.
- Planuje przebieg wydarzeń, sporządzając plan opowiadania twórczego.
- Píše opowiadanie. Wprowadza dialogi.
- Redaguje dedykację, uwzględniając konieczne elementy.

Kształcenie językowe

- Odróżnia samogłoskę od spółgłoski.
- Określa liczbę głosek w wyrazie.
- Dzielić wyrazy na sylaby.
- Odróżnia spółgłoski miękkie od twardych; zapisuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi.
- Odróżnia czasowniki w czasach przeszłym, teraźniejszym i przyszłym.
- Określa osobę i liczbę czasownika.
- Odróżnia bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej.
- Wskazuje nieosobowe formy czasownika.
- Przekształca wypowiedzenie z nieosobowymi formami czasownika, tak aby wskazać wykonawcę czynności.
- Wskazuje czasowniki w trybach orzekającym, rozkazującym i przypuszczającym.
- Odmienia czasownik przez osoby i liczby w trybach rozkazującym i przypuszczającym.

- Odróżnia formę osobową czasownika w trybie przypuszczającym od innych form czasownika.
- Stosuje zasady zapisywania części bi z czasownikami w formie osobowej i z bezokolicznikami.
- Określa rodzaj rzeczownika.
- Odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki.
- Wskazuje rzeczowniki własne i pospolite.
- Odróżnia rzeczowniki występujące tylko w liczbie pojedynczej od rzeczowników występujących tylko w liczbie mnogiej.
- Odmienia przymiotniki przez liczby i przypadki.
- Stopniuje przymiotniki w sposób prosty regularny.
- Odróżnia stopniowanie proste od opisowego.
- Odróżnia liczebniki główne od porządkowych.
- Wskazuje liczebniki zbiorowe.
- Przedstawia zasady stawiania kropki po cyfrze arabskiej oznaczającej liczebnik porządkowy. – Wyszukuje przysłówki w tekście.
- Rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników.
- Tworzy stopień wyższy i najwyższy wskazanych przysłówków.
- Rozpoznaje spójniki i przyimki wśród innych części mowy.
- Rozpoznaje wyrażenia przyimkowe.
- Wskazuje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące. Konstruuje zdania pytające.
- Wskazuje zdania i równoważniki zdań; konstruuje równoważniki zdań.
- Wskazuje główne części zdania – podmiot i orzeczenie.
- Buduje zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte.
- Wskazuje określenia należące do grupy podmiotu i do grupy orzeczenia.
- Wskazuje podmiot szeregowy; wskazuje podmiot domyślny.
- Wskazuje przydawkę w zdaniu.
- Rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażona przydawka.
- Wskazuje dopełnienie i okolicznik w zdaniu.
- Rozpoznaje części mowy, którymi są wyrażone dopełnienie i okolicznik.

- Wskazuje związki wyrazowe.

Wskazuje w zdaniu związki główny i poboczne.

- Wskazuje zdanie złożone współrzędnie i zdanie złożone podrzędnie.

- Wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym.

- Wskazuje zdanie nadrzędne i zdanie podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie.

- Zna zasady ortograficzne.

- Zna i stosuje zasady stawiania znaków interpunkcyjnych.

Samokształcenie

- Wybiera odpowiednie informacje z słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika języka polskiego, korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych.

- Stosuje proste formy zapisywania pozyskanych informacji.

OCENA 4 - Uczeń opanował umiejętności i wiadomości określone w programie nauczania. Posługuje się nimi poprawnie i ze zrozumieniem.

Wymagania na dostateczną oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

- Zna dobrze treść lektur obowiązkowych oraz wybranych do przeczytania lektur uzupełniających.

- Czyta ze zrozumieniem wskazane teksty, potrafi je samodzielnie analizować.

- Rozpoznaje w tekście elementy świata przedstawionego - narratora, bohaterów, wątki, akcję.

- Wskazuje w tekście zdarzenia, postacie fantastyczne oraz realistyczne.

- Posługuje się pojęciami: mit, baśń, legenda, nowela, opowiadanie, odmiany powieści, pytanie retoryczne, mitologia, związek frazeologiczny, punkt kulminacyjny, puenta, pojęcia związane z prasą, radiem, filmem.

- W utworze lirycznym wskazuje podmiot liryczny, rymy, epitety, porównania, przenośnie, uosobienia, ożywienia.

- Stosuje wyrazy nacechowane emocjonalnie.

- Wskazuje cechy tekstu informacyjnego, reklamowego, literackiego, publicystycznego.

Tworzenie wypowiedzi

- Redaguje opowiadanie twórcze.

- Redaguje opowiadanie zgodnie z planem.

- Wprowadza do opowiadania dialog, stosując poprawną interpunkcję.
- W wypowiedzi pisemnej stosuje trójdzielną kompozycję, wydziela akapity.
- Poprawnie redaguje e-maila.
- Zapisuje adres e-mailowy.
- Stosuje zasady pisania listów elektronicznych.
- Określa temat wiadomości.
- Stosuje zwroty do adresata i zwroty pożegnalne.
- Podaje zasady pisania listów zgodnie z etykietą językową.
- Redaguje sprawozdanie z wycieczki i wydarzenia.
- Redaguje opis krajobrazu.
- Stosuje sformułowania określające położenie i ukształtowanie terenu oraz rozmieszczenie poszczególnych elementów krajobrazu.
- Redaguje opowiadanie zgodnie z planem.
- Redaguje opowiadanie twórcze. Określa wydarzenie będące punktem kulminacyjnym opowiadania.
- Stosuje zwroty grzecznościowe, odpowiednią kompozycję i układ graficzny, pisząc dedykację.

Kształcenie językowe

- Wskazuje spółgłoski i samogłoski.
- Określa liczbę głosek, liter i sylab w wyrazie.
- Wskazuje spółgłoski miękkie i twarde, poprawnie zapisuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi.
- Określa rodzaj czasownika, odmienia czasowniki przez liczby i osoby.
- Stosuje czasowniki w czasach przeszłym i teraźniejszym w odpowiednich formach.
- Rozpoznaje autora wypowiedzi na podstawie formy czasownika.
- Odróżnia nieosobowe formy czasownika od form osobowych.
- Określa tryb czasownika występującego w zdaniu.
- Układa zdania z czasownikiem w trybach rozkazującym i przypuszczającym.
- Stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach.
- Określa rzeczowniki własne i pospolite.
- Przedstawia własne przykłady rzeczowników własnych i pospolitych.

- Stosuje w wypowiedzeniach poprawne formy rzeczowników występujących tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej.
- Określa rodzaj przymiotnika w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej.
- Stosuje przymiotnik w odpowiednich formach.
- Stopniuje przymiotniki w sposób prosty nieregularny i opisowy.
- Rozpoznaje przymiotniki, które się nie stopniują.
- Tworzy przysłówki od przymiotników.
- Postępuje się przysłówkami w zdaniu.
- Stopniuje przysłówki w sposób prosty i opisowy.
- Zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie, stosuje w zdaniu liczebniki wielowyrazowe w odpowiednim przypadku. – Stosuje kropkę w zapisie dat.
- Stosuje kropkę po liczebnikach porządkowych.
- Wskazuje spójniki i zna zasadę stosowania przecinka przed spójnikami.
- Rozróżnia wyrażenia przymkowe wskazujące na miejsce i wskazujące na czas.
- Odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte od nierozwiniętego.
- Ustala, które określenia należą do grupy podmiotu, a które – do grupy orzeczenia.
- Zna pytania, na które odpowiadają przydawka, dopełnienie i okolicznik i potrafi te części zdania wskazać.
- Tworzy związki wyrazowe, wskazuje związki wyrazowe.
- Potrafi wypisać ze zdania związki główny i poboczne.
- Odróżnia zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie.
- Wskazuje zdanie nadrzędne i zdanie podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie
- Stosuje odpowiednie spójniki, łącząc zdania pojedyncze w złożone.
- Poprawnie oddzielać przecinkiem zdania składowe.
- Zna i stosuje zasady ortograficzne.
- Zna i stosuje zasady stawiania znaków interpunkcyjnych.

Samokształcenie

- Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach.
- Doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji.

- Zna i stosuje zasady korzystania ze zbiorów bibliotecznych.
- Rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi.

OCENA 5 - Uczeń bardzo dobrze opanował umiejętności i wiadomości.

Wymagania na dobrą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

- Bardzo dobrze zna treść lektur obowiązkowych oraz wybranych do przeczytania lektur uzupełniających.
- Czyta ze zrozumieniem wskazane teksty, potrafi je samodzielnie analizować i interpretować.
- Omawia elementy świata przedstawionego czytanych tekstów. – Wskazuje w tekście zdarzenia, postacie fantastyczne oraz realistyczne.
- Sprawnie posługuje się pojęciami: mit, baśń, legenda, nowela, opowiadanie, odmiany powieści, pytanie retoryczne.
- Poprawnie wskazuje w tekście związek frazeologiczny, punkt kulminacyjny, puentę.
- Biegle posługuje się pojęciami związanymi z prasą, radiem, filmem.
- W utworze lirycznym charakteryzuje podmiot liryczny.
- Rozpoznaje w tekście rymy, epitety, porównania, przenośnie, uosobienia, ożywienia oraz określa ich funkcję. – Identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, reklamowy, literacki, publicystyczny.

Tworzenie wypowiedzi

- Redaguje opowiadanie, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję wypowiedzi. – Wskazuje, jaką funkcję może pełnić dialog w wypowiedzi.
- Poprawnie zapisuje adres e-mailowy.
- Trafnie określa temat wiadomości. Stosuje poprawne zwroty do adresata i pożegnalne zwroty grzecznościowe.
- Redaguje sprawozdanie z wydarzenia, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję wypowiedzi; gromadzić informacje, korzystając z różnych źródeł.
- Redaguje opis krajobrazu, zachowując poszczególne elementy: informacje ogólne, rozmieszczenie poszczególnych elementów krajobrazu, emocje wywołane widokiem
- Redaguje opowiadanie odtwórcze, stosuje odpowiednią kompozycję w wypowiedzi pisemnej, wydziela akapity w wypowiedzi pisemnej.
- Píše opowiadanie twórcze, stosując sformułowania nadające wydarzeniom dynamiczny charakter, wprowadza wydarzenie będące punktem kulminacyjnym opowiadania.

- Stara się wprowadzić do opowiadania zaskakujące zakończenie (puentę).
- Redaguje dedykację odpowiednią do sytuacji i adresata.
- Potrafi posługiwać się poznanymi formami wypowiedzi pisemnej.
- Buduje przewidziane programem wypowiedzi ustne, uwzględniając właściwe dla tych form środki językowe.
- Wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem stylistycznym, językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.

Kształcenie językowe

- Samodzielnie określa samogłoski i spółgłoski.
- Samodzielnie określa liczbę głosek, liter i sylab w każdym wskazanym wyrazie.
- Samodzielnie określa spółgłoski miękkie i twarde.
- Określać osobę, liczbę, czas, rodzaj i tryb czasownika.
- Stosuje odpowiednie formy czasowników w czasie przyszłym.
- Określa, jaką funkcję w wypowiedzi pełni czasownik.
- Odróżnia czasowniki w trybie orzekającym od tych w trybie rozkazującym i przypuszczającym. – Układa zdania na określony temat, stosując określony tryb czasownika.
- Określa przypadek, rodzaj i liczbę rzeczownika.
- Odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych.
- Poprawnie zapisuje rzeczowniki własne i pospolite.
- Stosuje w wypowiedzeniach poprawne formy rzeczowników o nieregularnej odmianie.
- Stosuje poprawne formy przymiotników zakończonych na -cy, -dzy, -czy, -ży w mianowniku liczby pojedynczej i mnogiej.
- Tworzy formy stopnia wyższego i najwyższego wskazanych przymiotników.
- Stosuje poprawne formy liczebników wielowyrazowych.
- Zawsze poprawnie stosuje kropkę w zapisie dat.
- Zawsze poprawnie stosuje kropkę po liczebnikach porządkowych.
- Poprawnie stopniuje przysłówki.
- Określa znaczenie przyimków w zdaniu.
- Określa funkcję spójnika w wypowiedzi.

- Stosować odpowiednie znaki interpunkcyjne w wypowiedzeniach.
- Poprawnie przekształca zdania na równoważniki zdań.
- Uzupełnia określeniami wykresy zdań pojedynczych rozwiniętych.
- Sporządza wykresy zdań pojedynczych rozwiniętych.
- Przekształca tekst, unikając powtórzeń poprzez wprowadzenie podmiotu domyślnego.
- Rozpoznaje typy podmiotów.
- Zaznacza przydawki, dopełnienia i okoliczniki na wykresach zdań pojedynczych.
- Rozwija zdania pojedyncze nierozwinięte w zdania pojedyncze rozwinięte.
- Wskazuje w utworzonym zdaniu związek główny i związki poboczne.
- Odróżnia wykres zdania złożonego współrzędnie od wykresu zdania złożonego podrzędnie.
- Wykonuje wykresy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie.
- Sprawnie przekształca zdania i równoważniki zdań, zdania pojedyncze i złożone, zdania rozwinięte i nierozwinięte, zdania współrzędnie i podrzędnie złożone.
- Podaje tematy oboczne i oboczności wynikające z odmiany wskazanego słowa.
- Zna bardzo dobrze i stosuje zasady ortograficzne.
- Zna bardzo dobrze i stosuje zasady stawiania znaków interpunkcyjnych.
- Poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne w zapisie dialogu.

Samokształcenie

- Korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje.
- Rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji.
- Rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

OCENA 6 - Uczeń w pełni opanował wiadomości i umiejętności wynikające z podstawy programowej.

Wymagania na bardzo dobrą oraz:

- Proponuje rozwiązania oryginalne w ramach obowiązującego programu nauczania i podstawy programowej.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia.

- Posiada pełne umiejętności z zakresu kształcenia językowego oraz nauki o języku przewidziane programem nauczania w klasie piątej.
- Wykazuje przewidziane programem umiejętności w zakresie kształcenia literackiego i kulturowego.
- Zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcji.

SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

Przewiduje się ocenę następujących form pracy ucznia:

- aktywność na lekcji
- zadania, ćwiczenia, dłuższe wypowiedzi pisemne, wykonywane podczas lekcji
- czytanie
- wypowiedzi ustne
- przygotowanie do lekcji, np. zadane do przeczytania lektury i teksty w podręczniku, znajomość zagadnień z lekcji
- sprawdziany, testy, dyktanda
- recytacja
- projekty edukacyjne
- zadania dodatkowe.

Aktywność na lekcji jest oceniana poprzez wpis znaku „+”. Zgromadzenie sześciu plusów jest równoznaczne z ich zamianą na ocenę celującą, pięciu plusów na ocenę bardzo dobrą i dalej odpowiednio do liczby plusów po uzgodnieniu z uczniem.

Czytanie – ocenie podlegają:

- technika czytania (czytanie głośne i wyraźne),
- ciche czytanie ze zrozumieniem,
- czytanie z uwzględnieniem celu (np. informacja, przeżycie).

Wypowiedzi ustne obejmują:

- dłuższe wypowiedzi na określony temat,
- recytację poezji i fragmentów prozy.

Sprawdziany/prace klasowe:

- literackie i językowe (w tym dyktanda),
- sprawdziany z nauki o języku,
- w formie dłuższego wypracowania połączonego z testem czytania ze zrozumieniem .

Wszystkie sprawdziany oraz wypracowania uczeń ma prawo poprawić, czyli dokonać analizy i korekty popełnionych błędów.

UWAGA Praca nie na temat lub niezgodna z formą oceniona będzie na ocenę niedostateczną.